

Till Regeringen

per epost till
Energimarknadsinspektionen
diariet@ei.se

POSTADRESS
Statkraft Sverige AB
Sveavägen 9
111 57 Stockholm

BESÖKSADRESS
Sveavägen 9, Stockholm

VÄXEL
0620-198 00

INTERNET:
www.statkraft.no

ORG. NR.: NO-987 059 729

ER REF./DATUM:

VÅR REF.:

ORT/DATUM:

Stockholm, 2024-01-26

Ansökan om nätkoncession för linje enligt ellagen (1997:857) för befintlig 22 kV ledning inom Skjomens kraftstation, del belägen i Gällivare kommun, Norrbottens län.

Ansökan

Statkraft Energi AS ("Sökanden"), (organisationsnummer NO 987 059 729) ansöker om nätkoncession för linje avseende bibehållande, underhåll, förnyelse och fortsatt drift av befintlig 22 kV kraftledning, anläggningsnummer 7806a, i luftledningsutförande mellan Skjomens kraftstation och kraftverkets driftbaracker och regleringsdammar vid Tjårdavatnet samt Iptojavri, allt beläget i Narviks kommun i Norge, se bil B, bil 1.

Yrkanden

Sökanden yrkar att Regeringen beslutar att nätkoncession för linje ska gälla tills vidare.

Bakgrund och behov

Koncession för ledningen beviljades 1970 (bil C) och har löpt ut.

Ledningen har anläggningsnummer 7806a, se bilaga C. Konstruktionsspänning och nominell spänning för ledningen uppgår till 22 kV. Ledningen berör områdeskoncession 8600K tillhörande Vattenfall Eldistribution AB.

Ledningen är nödvändig för driften och produktionen i Skjomens kraftverk som för sin produktion är beroende av driften och skötseln av regleringsdammarna. Kraftverket och dammarna utgör en funktionell och sammanhållen enhet för kraftproduktionen. Skjomens kraftverk har en effekt om 313 MW och en normalårsproduktion om cirka 1 208 GWh (1,2 TWh).

Ledningen är en del av lokalkraftförsörjningen för anläggningarna och betjäna intags- och avbördningsluckor och spelhus samt driftbaracker vid två av kraftverkets regleringsdammar. Samtliga uttagspunkter utgör en del av anläggningarna för kraftverket och alla ägs i sin helhet av Statkraft Energi AS.

Ledningen försörjer kraftverksdammarna med el och behövs för rationell övervakning, kontroll och drift av dammarna, det vill säga möjligheterna att upprätthålla såväl driften vid kraftverket som en korrekt dammsäkerhetsnivå. Dammarna är placerade i högsta dammsäkerhetsklass enligt norska regler, det vill säga ett dammbrott skulle leda till stora konsekvenser för människors hälsa, miljön och egendom. Ledningen är med andra ord

uppenbart olämplig för andra ändamål än som intern ledning i den funktionella enheten Skjomens kraftverk.

Överföringen sker enbart för egen räkning. Det sker ingen in- eller utmatning i Sverige.

Såväl de egentliga kraftproduktionsanläggningarna som ledningen har fått den placering de har uteslutande på grund av de geografiska förutsättningarna och behovet av att fungera effektivt.

Ledningen är ödsligt belägen långt från all övrig nätinфраstruktur i Sverige. Det finns därför ingen risk att den kan påverka befintlig eller blivande nätinфраstruktur. Vattenfall Eldistribution AB som innehar områdeskoncession för området har under samrådet meddelat att man inte har någon synpunkt på ärendet.

Ledningen är förbunden med Sökandens koncessionsgivna ledningar i Norge, se bil D.

Ledningen förbinder inte någon del av det svenska elnätet med något utländskt elnät.

Sträckning och utförande

Ledningen i Sverige omfattar cirka 10,4 km lång luftledning, se Bilaga A1. Den är uppförd med 119 st 8-12 meter höga trästolpar med ett inbördes avstånd av 50-90 meter och försedd med FeAl 35-lina.

Sökanden

Sökanden är Europas största producent av fossilfri förnyelsebar el. I Sverige är Statkraft genom sitt helägda dotterbolag Statkraft Sverige AB den fjärde största elproducenten. Sökanden som alltså redan sedan mer än hundra år sköter ett stort antal ledningar av motsvarande beskaffenhet och ändamål över hela Norge, inklusive ledningar sammankopplade med den aktuella ledningen, är därmed bättre skickad än någon annan att sköta ledningen.

Regeringsprövning av utlandsförbindelse

Trots att ledningen inte är beskaffad enligt de i svensk rätt direkt tillämpliga relevanta definitionerna av utlandsförbindelse, förordning (EU) 2019/943, artikel 2, det vill säga inte "kopplar samman olika nationella överföringssystem" eller på annat sätt möjliggör "ett fysiskt flöde av el i en (medlems)stats överföringsnät som uppstår ... utanför den (medlems)staten på dess överföringsnät", har ledningen i strid därmed befunnits utgöra en utlandsförbindelse (slutligt avgjort i beslut av Mark- och miljööverdomstolen).

På grund av den formella förutsättningen att ledningen ska anses utgöra en utlandsförbindelse följer av 2 kap 4 § 1 p ellagen att prövningen av ansökan ska göras av regeringen.

Undantag från regeln om transmissionsnätsföretag som innehavare av utlandsförbindelse m.m.

På grund av den formella förutsättningen att ledningen ska anses utgöra en utlandsförbindelse följer även som utgångspunkt av 2 kap 16 § 2 st 1 p ellagen att endast transmissionsnätsföretag (i princip) får beviljas tillstånd att inneha en utlandsförbindelse. Enligt 2 kap 16 § 2 st 2 p får dock undantag meddelas om ledningen "endast har liten betydelse för den samlade överföringen av el till och från utlandet".

Som framgår ovan sker överhuvudtaget ingen överföring av el mellan Norge och Sverige på ledningen. Sökanden har heller inte för avsikt att börja med någon sådan överföring. Ledningen har alltså ingen som helst betydelse för "...överföringen av el" mellan Norge och Sverige.

Det är vidare enligt Sökandens uppfattning uppenbart uteslutet att någon utomstående skulle kunna tvinga sig till elleveranser från ledningen med hänvisning till anslutningsplikten angiven i 4 kap 1 § ellagen. Båda de undantag från anslutningsplikten som anges i 4 kap 2 § 1 st ellagen är tillämpliga. Det saknas kapacitet på ledningen att ansluta utomstående enligt 1 p. Dessutom föreligger särskilda skäl enligt 2 p eftersom en anslutning av utomstående är uppenbart oacceptabelt mot bakgrund av ledningens funktion som en del av Skjomens kraftverk. Det skulle uppstå en situation där främmande elektriska anläggningar ingår som en del av elproduktionsanläggningen, i sig uppenbart olämpligt och dessutom förenat med oacceptabla risker ur dammsäkerhets- och elberedskapsperspektiv. Ledningen kan alltså inte heller i framtiden få någon som helst betydelse för "...överföringen av el" mellan Norge och Sverige. I tillägg kan i anslutning härtill konstateras att det enligt definitionerna i 1 kap 4 § ellagen inte kommer att bedrivas någon "nätverksamhet" eftersom ledningen inte står och aldrig kommer att ställas till förfogande för någon annan än sökanden och därmed uppkommer inte heller något "nätföretag". Därtill är Sökanden koncessionshavare av ledningarna i Norge och att växelvis ha två koncessionshavare på samma ledning vore förenat med oacceptabla säkerhetsrisker och orimlig kostnadsdrivande byråkrati.

Sammanfattningsvis kan konstateras att Sökanden uppfyller villkoren för undantag i 2 kap 16 § 2 st ellagen och att en annan koncessionshavare på den svenska delen av ledningen vore synnerligen olämpligt.

Organisation av driften

Av 3 kap 2 § ellagen följer som utgångspunkt att driften ska vara organiserad så att vissa åtgärder utförs i Sverige. Enligt Sökandens uppfattning är bestämmelsen inte tillämplig på driften av ledningen. Av rubriken till 3 kap följer att det avser "Nätföretag och drift av elnät". Som framgår ovan utgör Sökanden definitionsmässigt inget *Nätföretag* och kan därmed inte omfattas av kapitlets bestämmelser. Den uppfattningen vinner stöd av regeringens uttalande i förarbetena till bestämmelserna om att det är fråga om moment som ska utföras av "nätföretaget". Kapitlet avser således inte alls "drift av elnät" i allmänhet, vare sig det är fråga om nätverksamhet enligt definitionen av nätföretag och dess verksamhet eller ett "anläggningsinternt" nät. Reglerna synes dessutom ha tillkommit av beredskapskäl för Sveriges elförsörjning och kontrollen över den. För detta saknar Skjomenledningen all betydelse.

Samråd

Sökanden har genomfört samråd enligt 6 kap. 4 § miljöbalken. Samrådsprocessen startade 2023-04-11 med utskick av skriftligt samrådsunderlag via e-post och post. Efter genomfört samråd upprättades en samrådsredogörelse som sändes till Länsstyrelsen i Västernorrlands län som underlag för beslut gällande betydande miljöpåverkan. Samrådsredogörelsen återfinns i sin helhet i [bil B, bil 2](#).

Miljökonsekvenser och hänsyn

Länsstyrelsen i Västernorrlands län beslutade 2023-08-30, att verksamheten inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, se [bil B, bil 3](#).

En liten miljökonsekvensbeskrivning har upprättats, se bil B.

Ledningens utformning och placering samt nödvändiga åtgärder för driften (tillsyn, kontroll, underhåll, reparationer, förnyelse) bedöms möta kraven i de allmänna hänsynsreglerna i miljöbalken och medför inte att några miljökvalitetsnormer riskerar att överskridas och strider inte mot några planer. Ingen risk för negativ inverkan på möjligheterna att nå uppsatta nationella miljömål uppstår.

Alternativet att ta bort ledningen och förlägga den på annan plats eller att gräva ner den skulle innebära betydligt större påverkan på omgivningen än att låta ledningen vara kvar i dess befintliga sträckning. Det beror omfattande störningar som uppstår i den känsliga miljön under flera säsonger i samband med rivning av ledningen och för anläggning av en ny ledning. Det skulle även innebära att ny mark behöver tas i anspråk eftersom ledningen fortsatt behövs.

Förlängd giltighetstid för aktuell koncession för befintlig luftledning innebär ingen förändring av nuvarande ledning. Sammantaget bedöms de negativa konsekvenserna vara försumbara, om ens några, i relation till den positiva samhällsnyttan som den befintliga kraftledningen medför, vilket motiverar att etableringen bibehålls i nuvarande utformning.

Markåtkomst och sakägare

Ledningen är i sin helhet belägen på fastigheten Gällivare Kronööverloppsmark 2:1, som ägs av staten genom *Statens Fastighetsverk, Box 2263, 103 16 Stockholm*.

Inför ansökan har Sökanden haft kontakt med SFV. Parterna är överens om att den ursprungliga upplåtelsen som framgår av bilaga E gäller så länge ledningen brukas för ändamålet.

På den mycket stora fastigheten finns flera arrendatorer. Sökanden har frågat SFV om uppgift om någon av dessa kan påverkas av ledningen och dess skötsel och drift. Enligt uppgift från SFV är det endast Girjas sameby som kan påverkas.

Girjas sameby, [REDACTED]

Sökanden har under samrådet varit i kontakt med samebyn som framfört att den inte har några anmärkningar så länge inga nybyggen tillkommer. Sökande kommer att söka dialog med samebyn kring framtida underhåll av ledningen.

För Statkraft Energi AS

Med vänlig hälsning

_____
Jan Olof Sundby
Bolagsjurist

BILAGOR
Bilaga A. Teknisk beskrivning
Bilaga B. Liten miljökonsekvensbeskrivning
Bilaga C. Koncessionsbeslut Industridepartementet 1970
Bilaga D. Tillatelse anleggskonsesjon 2008
Bilaga E. Tillstånd att framdraga elektrisk ledning 1970